

SZÖVEG –
KÖLNEI LÍVIA

KÉP –
EMMER LÁSZLÓ

SOROZAT –
KÉPMÁS

„NEM EGYMÁS ELLEN KELL ÉLNÜNK, HANEM EGYMÁS MELLETT”

Hűvösvölgyi Ildikó az 1970-es évek második felében hódította meg a filmnézők és színházlátogatók szívét, és ma is ugyanolyan derű, életigenlés és szépség árad a lényéből. Mi a titka? És ha elárulja, vajon mi eltanulhatjuk-e tőle?

- ♦ – **Kezdjük rendhagyó témával a beszélgetést: indítsunk a vizsláddal! Az augusztusi Képmásban ugyanis néhány cikkben a háziállatokkal, főleg kutyákkal-macskákkal foglalkozunk majd.**
– A mostani kutyánk, Jazzy a harmadik vizslánk. Kétéves, és ő az unokapótlék számomra, amíg nem lesz unokám. Mivel közel lakunk az erdőhöz, minden reggel elmegyek vele sétálni egy órát. Kocogunk, közben mindenféle feladatot adok neki, és más kutyákkal ismerkedünk. Szeret rohangálni a bokrok között, de egy sípjelre mindig visszatér. Este a férjem megy vele sétálni. Annak ellenére, hogy rövid szőrű magyar vizsla, nem a lakásban, hanem a kis előkertünkben, kutyaházban lakik, de van egy rituálénk: ha mosogatok, akkor mindig beengedem egy kicsit. Kétszer eszik még naponta, de neki ez így jó, mert rengeteget mozog, és nem kövér, hanem nagyon izmos. A tenyésztő, akihez vissza-visszajárunk, úgy hívja, hogy Schwarzenegger, Schwarzika, mert különlegesen jó felépítésű. Tulajdonképpen sokkal többet kellene vele lennünk, mert nagyon okos állat a vizsla, alig várja, hogy feladatot adjunk neki, folyton ránk figyel.
- **A kisgyerekeitek mellett is volt kutyátok?**
– Első lányunk, Nóri mellett egy angol pointer élt velünk, Foltosnak hívtuk. Tünetényes kutya volt, úgy tudott kacagni, hogy fölhúzta az ínyét, és röhögött. Zsófi nyolc évvel később született 1989-ben, addigra a mi Foltosunk öreg lett és meghalt. Zsófi is szeretett volna egy kutyát. Akkor került hozzánk egy cseh szálkásszőrű vizsla, de vele a kapcsolatunk nem alakult jól. Nagyon vad volt, oda is kellett adnunk egy regensburgi vadásznak, aki mellett vadászkutya lett. Hosszú évek után a lányok elköltöztek, Nóri férjhez ment, ketten maradtunk, ekkor került hozzánk Jazzy. A kutya nemcsak azért fontos az ember életében, mert feltétel nélkül szeret, hanem mert rendszerességre is szoktat. Annak köszönhetem, hogy két éve nem voltam beteg, hogy hóban-fagyban, esernyővel, gumicsizmában is megyek vele reggelenként. Ahogy egy anya számára sem kérdés, hogy fel kell kelnie a gyerekéhez, az sem kérdés, hogy a kutyával menni kell.

„MINDAZ, AMI ADDIG FONTOS VOLT
– HOGY JÓ VAGYOK-E EGY SZE-
REPEN VAGY KINEK KELL MEGFE-
LELNI – HÁTTÉRBE SZORULT, MERT
SOKKAL FONTOSABB LETT, HOGY
VAN EGY GYERMEKÜNK.”

– Amikor a címlapfotózáson voltunk, az jutott eszembe, hogy mennyire furcsa lehet a saját arcképedet viszontlátni újságosoknál, emberek kezében. Bizonyára megszoktad már. Hogyan szembesültél a népszerűséggel kezdő színészként?

– Szerencsés generációhoz tartoztam: 1975-ben végeztem, de már 1973-tól filmeztem, és mindhárom akkori színházás folyóirat címlapján megjelentem. Ez először furcsa volt, de büszkeséggel töltött el. A fiatalság öntudatával és boldogságával figyeltem, hogy az emberek felismernek-e, hogy én vagyok én. Elfogadtam, hogy ez természetes velejárója a szakmámnak, és jólesett, hogy sokak számára idol voltam. Még ma is előfordul, hogy autogramot kérnek a régi képeimre. Nem tartozom azok közé, akik rosszul vannak, ha egy héten valami nem jelenik meg róluk az újságokban. Volt úgy, hogy könyörögtek nekem, hogy meséljek valami „botrányosat”, hadd írjanak már rólam – de engem az ilyen felszínes dolgok nem érdekeltek. Az persze jólesik, ha egy-egy igényes folyóirat vagy újság érdeklődik a munkám iránt.

– Látszik rajtad a harmónia, hogy lélekben folytonos vagy a régi önmagaddal, megőrizted az arcodat. Együtt indultál egy csodálatos színésznő-generációval: Szerencsi Éva, Venczel Vera is veled egyidőben kezdték a pályát, mégis mindhárman meg tudták őrizni az egyéniségeteket, és mindhármatok számára maradt hely az emberek szívében.

– Mert egymás mellett tudtunk élni, és nem egymás ellen.

– Én gyerekként azért olvastam el a Beszterce ostromát, mert a tévéfeldolgozásban te játszottad Apolka komoly, mégis légiesen könnyű és szép szerepét.

– Pedig akkoriban még keveset tudtam a színészmesterségről. 1976-ban szerződtem a Madách Színházhoz, ahol az első öt-hat évben csak kis szerepeket kaptam, olyan „szép

kislányokat”. Nem is kellett igazán játszanom, mert épp azt szerették bennem, hogy magam voltam a szerep. A tévé- és rádiójátékokban viszont főszerepeket kaptam, ezek hozták meg nekem a népszerűséget, ennek ellenére színpadon szerettem volna nagyot alakítani. 1981-ben megszületett Nórikám, és én attól kezdve számítom magamat igazi színésznőnek. Akkor jött Csukás István Ágacskájából Pösze egész szerepe, amely megmutatta, hogy van karakterizáló képességem, humorom, temperamentumom is. Utána következett 1983-tól a Macskák, a János vitézből Iluska, a Három a kislány Médije, az István, a király – az egy jó korszak volt. Kiderült, hogy naivánál sokkal több van bennem. Például tudok énekelni. Nekem nem kellett elmennem a Madáchból, az akkor még prózai színházból azért, hogy énekelhessek, hanem a musical jött oda! Úgy is felfoghatom, mint a hűségem jutalmát. Rengeteget dolgoztam, a pályámon a szerepek egymásra épültek, és játékokban, hangban, mozgásban az évek folyamán sokat fejlődtem. Szép, koloratúr szoprán hangom volt, de a Doctor Herzben például már olyan rockos hangzást tudtam megütni, amire azelőtt nem lettem volna képes.

– Szenzációként hatott a nyolcvanas évek közepén, hogy te jól énekelsz, mert akkoriban a prózai és az énekes színész fogalma élesen kettévált. Te ezt a két csoportot felülírtad.

– Valóban, ha a tévé- és rádiójátékokban prózai színészek játszották a zenés szerepeket, akkor helyettük valamelyik opera- vagy operetténekes énekelt. Nagy lépés volt, hogy 1973-ban, a Csínom Palkó c. filmben, Farkas Ferenc zeneszerző jóváhagyásával már én magam énekeltem Éduskát. A Macskák bemutatója után pedig nyilvánvalóvá vált, hogy a Madách Színháznak remek musicalszínészei vannak, akikre érdemes énekes-táncos szerepeket osztani.

– Sokáig játszottál egy színházban, sokáig játszottál egy-egy szerepet – hogyan lehet ezt nem megenni, hogyan tudsz megújulni?

– A Macskákban Mindlevery szerepét nyolcszázszor játszottam tizenkét év alatt! Azért nem lehetett megenni, mert a mi számunk volt a legnehezebb az egész produkcióban. Gyabronka Józseffel és a későbbi partnereimmel kiköptük a tüdőnket. Úgy fogtam fel, hogy mások sok pénzt fizetnek azért, hogy tornaórákra, edzésre járjanak a kondíciójuk érdekében, nekem megadatott, hogy estéről estére kiugráljam és méregtelenítsem magam. Csak azt sajnálom, hogy akkor még nem élő zenekarral dolgoztunk. Ha a zenei alap mind a nyolcszázszor ugyanúgy szól, akkor te hiába érzed úgy, hogy most szívesebben énekel-néd és táncolnád egy kicsit frissebben, mindig ugyanúgy kell megcsinálni. Ez biztonságot ad, de monoton is. Ma már ahány karmester, annyiféle tempót diktál, tehát sokkal változatosabb a zenészek és a színészek együttműködése.

Alig van olyan színház Budapesten, ahol ne játszanának musicalt, hiszen az bevonzza a fiatalokat és az idősebbeket

„NEM ESTEM KÉTSÉGBE AZ IDŐ
MŰLÁSA MIATT, INKÁBB HAJTOTT
A KÍVÁNCISISÁG, HOGY A SZÍNÉSZETEN
KÍVÜL MÉG MI MINDENT ADHATOK
AZ EMBEREKNEK.”

is. Baj, hogy ma már a fiatal színészgeneráció életéből kimarad Csehov, Shakespeare, Molnár Ferenc, Molière, Móricz Zsigmond – én ezeket játszottam, ők viszont általában csak a stúdiókorok során találkoznak velük.

– **A „Billy Elliot – a Musical” az Operaház új produkciója, amelyben a Nagyi szerepét játszod. Egy fiúról szól, aki környezete rosszallása ellenére táncos akar lenni. Ez a darab is a fiatalokat csábítja be az Operába?**

– A balettművész pálya nem vonzó ma a fiatalok számára, mert nagyon sokat kell érte dolgozni. Harmadik éve tanítok a Táncművészeti Főiskolán 17-18 éves fiúkat és lányokat a színészi játékra. Belőlük lesznek a jövő nagy balett-táncosai. Ez egy nagyon különleges darab, mert azok a tizenkét éves kislányok, akik Billy és a barátja, Michael szerepét játszószák majd többszörös szereposztásban, ördögien ügyesek. Leesett az állam, hogyan tudna táncolni ezek a gyerekek, és kicsoda munka ez számukra reggeltől estig! Az előadás tanulsága az, hogy a gyerekeknek a vágyaik után kell menniük. Hiába tanítatja az apja bokszolni Billyt, ha ő táncolni akar. Azzá kell lennünk, amire születünk!

– **Te honnan hozod a tehetségedet, a színjátszás és a zene iránti érdeklődésedet?**

– Anyukám tanítónő volt, szépen énekelt, népránc szakkört vezetett, színdarabokat rendezett. Apám gyönyörűen hegedült. Katinka, a nővérem magyar-ének szakos tanár lett. Én konzervatóriumot végeztem zongora és ének szakon. Velem egy évfolyamba járt Schiff András, fölöttem járt Kocsis Zoltán, Ránki Dezső, Rohmann Imre – láttam, hogy mellettük belőlem nem lesz zongoraművész, ezért a Színművészeti Főiskolára jelentkeztem. Ott leültem a zongorához, és magabiztosan lekísértem magam. Részben ennek köszönhető, hogy rögtön fölvetek.

– **Volt lámpalázad? Le tudtad győzni?**

– Persze, volt. Ezt nem lehet és nem is kell teljesen kinőni, mert egy kis izgalom jót tesz a szerepnek. De ma már tudom, hogy ha megtettem mindent, próbáltam eleget, és ha figyelek a kollégákra és a közönségre, akkor ez egy nagy játék, ami ugyanolyan öröm nekem, mint a közönségnek. Sok év kellett, hogy erre

rájöjnek. Amikor fiatalon egyik iskolapadból átültem a másikba, nem ismertem még az életet. A főiskolán féltem fölmenni a színpadra, és nem érttem, mit miért nem csinállok jól. Úgy éreztem, a többiek szárnyalnak hozzám képest. Mivel azonban engem hívtak a rendezők filmezni mindenhova, lassan elhittem, hogy érek valamit, és ez önbizalmat adott. A filmezésből merítettem az erőt, amit azután a színpadon kamatoztattam, és a Macskák után tudtam igazán kibontakoztatni.

– **Sokan gondolják úgy, hogy a gyerekvállalás visszaveti a pályájukat, ezért nem vagy csak későn mernek gyereket világra hozni. A te pályafutásod viszont arról tanúskodik, hogy a gyerekek születése és nevelése egy megérlelő, kiteljesítő folyamat.**

– Nagyon hamar, huszonegy évesen megtaláltam a férjemet, Kisfaludy András, és ez fontos: két fiatal ember találkozott a pályája elején. Nem voltak még kialakult szokásaink, mi együtt tanultuk meg, hogyan lehetünk férj és feleség, mama és papa. 1976-ban összeházasodtunk, negyvenéves házasságunk decemberben. András még csak kereste akkoriban az útját: zenélt, animációs filmeket rendezett, rajzolt és írt. Csak később találta meg igazi célját, a dokumentumfilmet. Gondolkodó ember volt, aki sokat ült otthon, én meg jöttem-mentem, intéztem az életünket. Egyszer csak eljött az idő, a vágy, hogy ne csak ketten legyünk, mert már nagyon hiányzott valaki: először jött a kutya, majd 1981-ben megszületett Nórika. Mindaz, ami addig fontos volt – hogy jó vagyok-e egy szerepben vagy kinek kell megfelelni – háttérbe szorult, mert sokkal fontosabb lett, hogy van egy gyermekünk. András nagyon jó apa volt, mert amikor én visszamentem játszani, ő etette, ő fürdette, ő mesélt neki. Ösztönösen és természetesen alakult, hogy mikor melyikünk látja el a szülői feladatokat. Harmincéves korom körül teljesedtem ki színészként, mert ekkorra az anyasággal szerzett tapasztalatok öntudatlanul is beépültek már a személyiségembe. Nagy erőt adott, hogy nem kell féltennem a pályámat, mert odahaza vár engem a családom, ahol boldog vagyok. Amikor később tényleg jöttek hullámvölgyek, és nem jutott nekem szerep a Madách Színházban, akkor a Jóisten küldött nekem más feladatot: a Bartók Rádióban vezetem tíz éven át a Muzsikáló délutánt, sokat szinkronizáltam és rádióztam, összeállítottam a verses estjeimet Reményik Sándor és Weöres Sándor költeményeiből, és tanítottam. 2003-ban megalakult a Turay Ida Színház, ott is játszom. Nem estem kétségbe az idő múlása miatt, inkább hajtott a kíváncsiság, hogy a színészetten kívül még mi mindent adhatok az embereknek. Ezek a váltások olyan harmonikusan következtek be, mintha csak fönről vezéreltek volna. Ahogy én mondom zárdafőnökasszonyként A muzsika hangjában a főszereplőnek: „Mária, ha az Isten bezár egy ajtót, valahol ablakot nyit”. És ez így van. Fontos, hogy ne állandóan a magam léte, az „én” foglalkoztasson. Szeretem

az embereket. Gyakran vagyok „figuralesen”, ahogy Dajka Margit mondta: ülök a villamoson, nézem és hallgatom a velem utazókat.

– **Hogyan lehet átvészelni, hogy már az idősödő szerepeket osztják rád – miközben a világ, pontosabban a hollywoodi diktátum elvárná, hogy mindig fitt és fiatal legyél?**

– Az öregedés engem soha nem érdekelt. Lehet, hogy azért nem, mert férjem és családom van, és ők így szeretnek, ahogy vagyok. A színpadon meg kimondottan örülök a különböző korombeli karakterszerepeknek, sőt, a Betörő az albérlőmben vagy az Öl csak meg, lellem! című török abszurdban ősz parókával vagy szélütötten sokkal idősebb nőket játszom, mint én vagyok. Annyira szeretem ezeket, hogy elmondani nem tudom! Minél messzebb esik egy szerep az én karakteremtől, annál jobban érdekel. Egyébként az alkatomat az anyukámtól örököltem, ő is ilyen filigrán, mosolygós és optimista beállítottságú volt.

– **Tehát nem szeretnél újra húszéves lenni?**

– Nem, azért sem, mert ez a világ nem az a világ. Annyira sajnálom a mostani fiatal színészeket, hogy a mai nyugati ideáloknak kell megfelelniük... Olyan gyors a világ, hogy nincs idejük megtalálni önmagukat. Fölhígult a szakma, sok a botcsinálta színész, így ember legyen a talpán, aki el tudja dönteni, mi az értékes!

– **Kihallom az aggodalmat a hangodból, hiszen kisebbik lányod, Zsófi is színész lett.**

– Sokáig nem említette a castingokon, hogy ő, Kisfaludy Zsófia az én lányom, mert nem akart az én „oldalvizemen hajózni”. Most már eljutottunk oda szerencsére, hogy van közös estünk, nekünk írnak darabot, és boldog, ha velem felléphet. Nórit és Zsófit azért nem féltem, mert megkapták tőlünk az igazi családot. Apjukkal is megbeszélhetek mindig mindent, tőle férfi és rendezői szempontú, komoly útmutatást kaptak, tőlem pedig inkább aggodalmaskodó, de szeretetteljes tanácsokat. Hoztam-vittem őket mindenhová. A férjem azt mondta, ez már „majomszeretet”. Én csak így tudtam adni nekik mindent, mert én is így kaptam az anyukámtól. Csak a személyes példa nevelő erejű. Hiába mondd nekik, hogyan cselekedjenek, ha te közben másképp teszel.

– **Vannak színész-példaképeid?**

– Példaképek nélkül nem lehet élni. Ha nem ismertem volna Tolnay Klárikát és Dajka Margitot, Schütz Ilát, akivel egy öltözőben öltöztem, Psota Irént, aki fergeteges egyéniség volt, akkor én nem lennék ma ez a színésznő. Fölnéztem rájuk, tanultam tőlük, szerettem őket. Bennem élnek, és viszem tovább őket. Nagyon szeretem a színésznőket, a kortársaimat is. Bennem a féltékenységnek nyoma sincs. Nem egymás ellen kell élnünk, hanem egymás mellett, és örülnünk kell annak a sokszínűségnek, amit együtt képviselünk. ♦